

POSUDEK KONZULTANTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Název rigorózní práce: Obstrukční jednání v mezích civilního procesu sporného

Jméno uchazeče: Mgr. et Mgr. Lucie Semelová

Konzultant: Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

Posudek

1. Cíle a struktura práce

Autorka si zvolila mimořádně praktické téma, které je sice naukou civilního procesu často přehlížené, ovšem v praktickém právním životě je stále palčivé. Tato disproporce vzniká právě tím, že větší pozornost je věnována tomu, aby bylo zabezpečeno právo na soudní ochranu, než limitům, za nimiž už dochází k jeho zneužívání.

Cílem práce bylo představení problematiky procesních obstrukcí. Autorce se jednalo o komplexní pojetí, tedy nikoliv pouze vylíčení typických případů, kde k takovému zneužívání procesního práva dochází, ale i o obecnou definici tohoto fenoménu a rozbor právní ochrany proti němu.

Tomuto cíli přizpůsobila strukturu práce, v níž jde správně od obecného ke konkrétnímu, od vymezení pojmu zneužívání procesního práva a procesních obstrukcí, vysvětlení jejich vztahu, k popisu jednotlivých závadných jednání. Neomezila se přitom jen na závadné jednání účastníků, správně se věnovala i odpovědnosti soudu za průtahy.

Komplexní uchopení tématu práce se projevilo v kapitole o procesních prostředcích sloužících k zamezení obstrukcí. Na závěr práce zařadila autorka ještě kapitolu analyzující judikaturu tuzemských soudů, jež byla na sledované téma zveřejněna.

2. Metody a prameny

Základní metodou, jíž autorka postupovala, byla metoda popisná. Dále provedla analýzu právní úpravy a judikatury. Práce s judikaturou byla pro autorku stěžejní. Využila jak rozhodnutí tuzemských soudů, zejména Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, tak i několik rozsudků Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva; zneužití procesního práva není totiž pouze vnitrostátním problémem, ale dotýká se i práva na podání stížnosti k poslední

jmenovanému soudu. Zajímavé poznatky přinesly i rozhodnutí kárné komise České advokátní komory. Autorka čerpala zejména z české odborné literatury a dále z několika slovenských a polských zdrojů.

3. Věcná správnost

V práci byla autorkou nastíněna celá řada zajímavých myšlenek, byť s některými z nich nemusí čtenář souhlasit. Tak například rozvinula úvahu o tom, kdo ze subjektů civilního procesu by měl na obstrukční jednání reagovat. Výstižně vyšla z toho, že tímto subjektem je primárně soud. Neopomenula ani význam aktivní role účastníků řízení, tedy zejména protistrany, které jsou obstrukce na újmu. V této souvislosti však zmínila i koncept odpovědnosti účastníka za výsledek řízení. Tento má však v civilním řízení soudním trochu jiný význam daný propojením se zásadou dispoziční a zásadou projednací a v těchto mantinelech by jeho pojetí mělo zůstat. Opak by vedl k absurdním závěrům, že strana byla správně v řízení neúspěšná právě proto, že odpovídajícím způsobem se nebránila zneužívajícímu jednání druhé strany. Je zřejmé, že autorka takto své závěry ani nemyslela (sledovala řešení situace, že soud, na rozdíl od protistrany) nemá zpravidla informace o motivech určitého procesního jednání), ale uvedené ukazuje na nebezpečí, neuvádějí-li se právní pojmy odpovídajícím způsobem.

Z hlediska práce jako celku je však výše uvedené pouze výjimkou, neboť jinak nemám k věcné správnosti práce jiných výhrad.

4. Formální správnost

K formální stránce práce nemám žádných výhrad.

5. Závěr

Autorka zpracovala téma, které není v kvalifikačních pracích, a ostatně ani v odborné literatuře, příliš časté. Nicméně pro právní praxi je nesmírně důležité, neboť reálné obstrukce a slabá obrana proti nim, jsou způsobilé ohrozit dosažení cílů samotného civilního procesu. Autorka přišla s mnoha zajímavými podněty, jež lze shrnout v závěru, že i když procesní právo neobsahuje úpravu každé obstrukční situace, přesto může proti ní soud zasáhnout i s prostředky, které má již dnes k dispozici. Bude postupovat zejména cestou teologického výkladu a aplikací (a poměřování) základních zásad, na nichž civilní proces spočívá. K takovému přístupu dává autorka svým pojednáním dobrý návod. Práci proto doporučuji k obhajobě.

5. Otázky o obhajobě:

1. Se zneužívání procesního práva se pochopitelně setkávají i soudy jiných států nedávno rozhodoval slovenský Ústavní soud v otázce náhrady nákladů řízení advokátovi zastoupenému advokátní kanceláří, jejímž je jediný jednatelem (III. ÚS 113/2023). Považuje autorka jeho závěry za správné?
2. Autorka se přiklonila k řešení, že k šikanózní žalobě nelze jen tak nepřihlížet, ale je třeba soudního rozhodnutí (viz str. 54). Učinila by takový závěr i v případech šikanózních opravných prostředků, např. u opakovaně podávaných žalob pro zmatečnost?

V Plzni dne 30. listopadu 2023

Miroslav Hromada